
Beskrivelse og vurdering av Single Market Act - EU-delegasjonen

Oppdatert 16.01.2012

Innhold:

0. Innledning og oppsummering	2
1. Finansiering for små og mellomstore bedrifter (SMB)	3
2. Bedre mobilitet for arbeidstakere	4
3. Intellektuell eiendomsrett, varemerker og patenter	5
4. Styrke forbrukerrettigheter	8
5. Tjenester – revidering av standardiseringssystemet.....	9
6. Energi- og transportinfrastruktur og telekommunikasjon.....	11
7. Det digitale indre marked.....	16
8. Sosialt entreprenørskap	18
9. Energiskatt - revidering	19
10. Økt sosial samhörighet.....	20
11. Forretningsmiljø.....	22
12. Offentlige anskaffelser – modernisert regelverk	22

0. Innledning og oppsummering

Handlingsplanen for det indre marked (Single Market Act, SMA) utgjør et sentralt element for å oppfylle målsettingene i Europa 2020-strategien om å skape smart, bærekraftig og inkluderende vekst og følger opp en rekke forslag i meldingene relatert til de syv ulike flaggskipinitiativene.

Norske innspill til Europa 2020-strategien (fra statsministeren og næringsministeren) har også lagt vekt på betydningen av å sikre likeverdige konkurranseforhold, samt forenkling og forbedring av regelverket for det indre marked. Norge har ved handels- og næringsministeren gitt kommentarer til Kommisjonen, både i forhold til Monti-rapporten og til forslaget om SMA.

3. - 4. oktober 2011 møttes for første gang forumet for det indre marked (Single Market Forum) i Krakow. I diskusjonen deltok blant annet **europaiske bedrifter, frivillige organisasjoner, tankesmier, journalister, nasjonale parlamenter, europeiske institusjoner**. Den såkalte Krakow-deklarasjonen fremhever at det er et skjevt forhold mellom hva det sivile samfunnet forventer å få fra det indre markedet, og det de faktisk får. Deklarasjonen presenterer fire punkter på hvordan dette kan endres.

Å skape forståelse for betydningen av et velfungerende marked i forhold til ambisjonene om å skape økonomisk vekst har fremstått som en hovedutfordring. Det er også stort behov for å styrke tilliten til det indre marked i befolkningen med vektlegging av sosial framgang og sikring av borgernes interesser. Monti-rapporten her viser til at EU-systemet har akkumulert en intern ubalanse mellom markedsintegrasjon på EU-nivå og sosial beskyttelse på nasjonalt nivå.

I den offentlige konsultasjonen i forhold til forslaget om 50 innsatsområder, har Europakommisjonen mottatt bidrag fra mer enn 800 aktører, herunder Europaparlamentet, Rådet, Regionkomiteen og Den økonomiske og sosiale komité, Norge og EØS/EFTA. Som et resultat av prosessen vedtok Europakommisjonen 12. april Handlingsplanen for det indre marked (SMA) som definerer tolv tiltak på områder med stort vekstpotensial og sosial effekt, hvor det bør være mulig å oppnå enighet om rask gjennomføring. Europakommisjonen har presentert nødvendig lovgivning for de fleste tiltakene innen utgangen av 2011.

Det er særlig lagt vekt på å bygge ned barrierer og hindringer i forhold til tjenesteytelser, personers/yrkesutøveres frie bevegelse, markedstilgang for små og mellomstore bedrifter (SMB), innovasjon og kreativitet. Innbyggernes tillit til det indre marked som et viktig fundament for en sosial europeisk markedsøkonomi (Lisboa-traktaten) skal styrkes ved å sørge for at deres interesser blir ivaretatt som arbeidstakere, forbrukere, pensjonister, utdanningssøkere og så videre. Forslagene skal bidra til sosial progresjon og positive virkninger i forhold til miljø og klima. De skal også styrke den eksterne dimensjonen av det indre marked.

De norske prioriteringene presentert i brev av 9. mars 2011 fra handels- og næringsminister Trond Giske til Europakommisjonen ved kommissær Michel Barnier er godt reflektert i Europakommisjonens forslag.

Europakommisjonens prioritering av de 12 områdene vil ikke føre til noen nedprioritering av oppfølging på andre områder innenfor Europakommisjonens arbeidsprogram for det indre marked. Når det gjelder selve handlingsplanen, vil Europakommisjonen i løpet av 2012 utarbeide en progresjonsrapport med sikte å presentere prioriteringer for neste fase.

EU-delegasjonen beskriver i denne rapporten de 12 områdene og gir en vurdering av disse. Rapporten er utarbeidet av Geir Bekkevold, Jacob Hanssen, Tor Lande, John S. Engstrøm, Willy Jensen, Olav Grimsbo, Bjørn Ståle Haavik, Helge Sønneland, Ingveig Astad, Hanne Messel og Per Mannes (koordineringsansvar).

1. Finansiering for små og mellomstore bedrifter (SMB)

Nøkkeltiltak: *Det foreslås utviklet lovgivning som gir kapitalfond etablert i et medlemsland muligheter til å investere i andre medlemsland uten spesielle begrensninger eller tilleggskrav.*

Europakommisjonen la 7. desember fram forslag til forordning om etablering av europeisk kapitalfond. Hovedelement: 1) etablering av enhetlig regelverk for kapitalfond som kan markedsføres som "European Venture Capital Fund", 2) enhetlig tilnærming for investorer som kan bidra med kapital til fondet, 3) tildeling av "European marketing passport" til forvaltere av kvalifiserte kapitalfond som gir tilgang til godkjente investorer i EU. SMB utgjør et nøkkelement i EUs strategi for å fremme økonomisk vekst og utvikle nye arbeidsplasser. Behovet for finansiering av hurtigvoksende og innovative SMB blir særlig understreket.

Risikovillige kapitalfond møter en rekke nasjonale regulatoriske ordninger og skattebarrierer som legger begrensninger på grenseoverskridende kapitalinvesteringer. Europakommisjonens hovedmål er å arbeide for nedbygging av eksisterende barrierer mellom medlemslandene i nært samarbeid med Finansforumet for SMB.

Finanskrisen har ført til begrensninger i tilgangen til bankfinansiering. Europakommisjonen har derfor i revisjonen av Small Business Act (SBA) lagt opp til å evaluere virkningene for SMB av nye forslag til regulering av finansielle tjenester.

Europakommisjonen la 7. desember fram forslag til **handlingsplan for SMBs** tilgang til finansiering. Planen omfatter en rekke tiltak, blant annet.:

- Forslag til nytt program (COSME) for å fremme SMBs konkurranseevne, en oppfølging av CIP-programmet med unntak for innovasjonsdelen som vil inngå i Horizon 2020-programmet
- Lånegarantier utvides til kultur og kreative sektorer, ressurser til mikrofinansiering økes og finansiering av forsknings- og innovasjonsdrevne bedrifter styrkes
- Tilgang til EUs finansielle instrument forenkles og finansiell rådgivningskapasitet til Enterprise Europe-nettverket styrkes

Forslag til **forordning om etablering av europeisk kapitalfond** har som mål å etablere enhetlig regelverk for kapitalfond, markedsført som "European Venture Capital Fund", med regler for investorer som kan bidra med kapital til fondet. "European marketing passport" tildeles forvaltere av kvalifiserte kapitalfond med tilgang til godkjente investorer i EU.

I ulike **finansrelaterte direktiver og forordninger** har Europakommisjonen fremmet forslag om lettelse i SMBs tilgang til kapitalmarkedet, blant annet direktivet for markeds- og finansinstrument (MiFiD) og direktivet om innsyn/åpenhet. Det er også foreslått kostnadsbesparende tiltak gjennom forenklete rapporteringskrav i prospektdirektivet.

Medlemslandene oppfordres også til å akselerere implementeringen av direktivet mot **sen betaling**.

Ellers vises det til en rekke eksisterende EU-instrument innrettet mot SMB som **CIP-programmet**, garantiordningen (**SMEG**), støtteordningen for vekst og innovasjon (**GIF**) og utlånsporteføljen til Den europeiske investeringsbanken (**EIB**).

Et eget instrument for risikodeling (**RSI**) som etableres i tilknytning til forskningsprogrammet (FR7) vil utløse 6 milliarder euro i lån innen 2013, hvorav 1,2 milliarder euro til SMB.

Europakommisjonens nye handlingsplan for SMB er også interessant for Norge i forbindelse med den norske SMB-strategien som er under utarbeidelse av NHD. Av særlig interesse er arbeidet til EUs nettverk av SME Envoys, hvor muligheten er åpnet for at en norsk SMB-representant vil kunne delta.

2. Bedre mobilitet for arbeidstakere

Nøkkeltiltak: *Modernisering av systemet for å anerkjenne profesjonelle kvalifikasjoner, blant annet gjennom et profesjonskort for europeiske arbeidstakere.*

Europakommisjonen vil fjerne hindringer i arbeidsmarkedet i Europa gjennom bedre ordninger for godkjenning av kompetanse og utdanning. 19. desember la Europakommisjonen fram revidert direktiv om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, som skal ferdigbehandles av medlemslandene i Rådet og i Europaparlamentet innen utgangen av 2012. Det arbeides videre med bedre godkjenning av realkompetanse og innføring av et "europeisk profesjonskort" som forklarer yrkeskompetanser. Innen 2012 innføres det europeiske kvalifikasjonsrammeverket (EQF) som beskriver på en sammenlignbar måte utdanning og kvalifikasjoner på alle nivå fra alle land.

Fri bevegelse av arbeidskraft og rett og mulighet til å arbeide og utøve sitt yrke i et annet land er sentralt for det indre marked. Gode systemer for godkjenning av kvalifikasjoner og yrkeserfaring er svært viktig. I 2009 arbeidet 5,8 millioner europeere, eller cirka 2,5 prosent av den yrkesaktive befolkningen i EU, i et annet europeisk land enn sitt eget. Europakommisjonen mener at økt mobilitet av faglært og utdannet arbeidskraft vil bidra til å redusere problemene med manglende samsvar mellom tilbud av og etterspørsel etter arbeidskraft med hensyn til faglige kvalifikasjoner og geografisk lokalisering i arbeidsmarkedet.

Modernisering av direktivet om **godkjenning av yrkeskvalifikasjoner** er en av prioriteringene under Single Market Act. EU startet evaluering av direktivet allerede i 2010, og i juni 2011 la Europakommisjonen fram en grønnbok som grunnlag for en bred og åpen høring. KD samordnet høringsuttalelser fra berørte departementer og leverte et norsk svar innen fristen 20. september. Mange norske interessenter leverte også innspill direkte. Flere av komiteene i Europaparlamentet har også diskutert saken. Det kom inn mer enn 400 hørings svar til grønnboken og disse ble oppsummert og diskutert på en konferanse i Brussel 7. november. Europakommisjonen la fram forslag til revidert direktiv 19. desember 2011, og dette skal ferdigbehandles av medlemslandene i Rådet og i Europaparlamentet innen utgangen av 2012. Se [Europakommisjonens pressemelding 19. desember](#).

Europakommisjonen har også foreslått å innføre et ”**europaisk profesjonskort**” (European Professional Card) som på en enkel måte viser og forklarer yrkeskvalifikasjoner og kompetanse. Forslagene er også med i EUs flaggskipinitiativ ”An Agenda for New Skills and Jobs”.

Når det gjelder ikke-regulerte yrkesområder, vil Europakommisjonen fremme **fri flyt** av kompetanse i det indre marked gjennom bedre systemer for beskrivelser, sammenlignbarhet og godkjenning av vitnemål og alle typer kvalifikasjoner og kunnskap. Innen 2012 tar landene i bruk det europeiske kvalifikasjonsrammeverket European Qualifications Framework (EQF) som er et europeisk rammeverk for beskrivelser av kvalifikasjoner på alle nivå. Høsten 2011 skulle det etter planen legges fram forslag om en anbefaling om fremme og **godkjenning av realkompetanse** (Recommendation on the promotion and validation of non-formal and informal learning). Det arbeides også med et forslag om utvikling av et europeisk kunnskaps- og ferdighetspass (European Skills Passport) der kompetanse av ulike typer kan registreres og dokumenteres. Europakommisjonen vektlegger økt ungdomsmobilitet, både for arbeid og utdanning, og flaggskipinitiativet Ungdom i bevegelse (Youth on the Move) lansert i september 2010 har en rekke forslag for å fremme dette.

Arbeidet på nevnte områder går kontinuerlig og følges godt opp av Norge ved Kunnskapsdepartementet, nasjonalt og i europeiske arbeidsgrupper og komiteer, og også gjennom aktiv norsk deltakelse på mange plan i EUs utdanningsprogrammer.

3. Intellektuell eiendomsrett, varemerker og patenter

Nøkkeltiltak: *Sette opp et enhetlig patentbeskyttelsessystem og et system for å utstede EU-patenter i 2013.*

I juni 2011 ble 25 EU-land enige om et forsterket samarbeid for opprettelse av et enhetlig patentbeskyttelsessystem i EU. Forslaget består av tre deler, en forordning for enhetlig patent, en forordning om oversettelsesregime og en domstolsløsning for patent- og tvistesaker. Det polske formannskapet hadde håpet å oppnå enighet om pakken på møtet i konkurranseevnerådet 5. desember, men enighet strandet på spørsmål om domstolslokalisering.

Europakommisjonen har som førsteprioritet å etablere et fellesskapspatent for flest mulig medlemsland og et felles tvisteløsningssystem for patentsaker i løpet av 2013.

Europakommisjonen la 13. april i år fram forslag til to forordninger om fellesskapspatent (IP/11/469) innen rammen av et såkalt **forsterket samarbeid** mellom 25 medlemsland, og noe senere et (uformelt) opplegg til domstolsløsning i patent- tvistesaker. Siden er det arbeidet meget aktivt for å få til en pakkeløsning for patentsakene i løpet av 2011.

Italia og Spania er ikke med i det forsterkede samarbeid, fordi de går imot den foreslåtte språkløsningen (se nedenfor). Disse landene har anlagt sak for EU-domstolen med påstand om at det etablerte forsterkede samarbeid ikke er forenlig med EU-lovgivningen. Europakommisjonen håper imidlertid at også disse land vil slutte seg til løsningene.

I Single Market Act ble det varslet initiativ også når det gjelder **opphavsrett**, noe som delvis er fulgt opp. Hovedutfordringen, slik Europakommisjonen ser det, er at det er vanskelig å klarere rettigheter til bruk for lovlige nett-tjenester på tvers av landegrensene i Europa.

Fellesskapspatent. Den nåværende ordning for å oppnå patentbeskyttelse i Europa er dyr og komplisert. Et europeisk patent tildeles av Det europeiske patentkontor (EPO), som er organet til Den europeiske patentorganisasjon hvor alle EU-land pluss ytterligere 11 land, deriblant Norge, deltar. For å få gyldighet i det enkelte land må imidlertid patentet også granskes og godkjennes der, og patentsøkeren må bekoste nødvendige oversettelser. Etter Europakommisjonens forslag vil EPOs patenttildeling i etterhånd kunne gis virkning for alle de 25 EU-land som deltar i det forsterkede samarbeid.

En patentsøknad kan etter forslaget fremmes på ethvert språk, men må i sin helhet oversettes til ett av arbeidsspråkene til EPO – engelsk, fransk eller tysk. Søkere fra EU-land som inngår i samarbeidet vil få refundert sine utgifter til oversettelse. Når patentet er godkjent (på ett av arbeidsspråkene) og avgjørelsen publisert, kan patentsøkeren be om at det blir et fellesskapspatent, med virkning fra kunngjøringstidspunktet. I en overgangsperiode på inntil 12 år må søkeren bekoste oversettelse av selve patentkravet til de to andre arbeidsspråkene. Etter dette tidspunkt håper Europakommisjonen at det vil være etablert systemer for maskinell oversettelse, noe som ytterligere vil redusere kostnadene. Det er i forrige statusrapport nevnt at etablering av et fellesskapspatent vil bety at utgiftene for å sikre et patent for de medvirkende land vil gå ned fra ca. 250 000 norske kroner (32 000 euro) til ca. 20 000 norske kroner (2500 euro).

En særskilt komité med fem medlemmer skal representere de 25 deltakende EU land i administrative spørsmål vedrørende fellesskapspatentet.

Forordningen om fellesskapspatent følger vanlig lovgivningsprosedyre i EU og kan vedtas med kvalifisert flertall i Rådet. Det er oppnådd politisk enighet mellom Rådet og Europaparlamentet om denne forordningen

Forordningen om språkløsning krever enstemmighet blant de deltakende land i samarbeidet. En slik enighet er oppnådd i Rådet, og mellom Rådet og Europaparlamentet. Et første forslag om en spesialdomstol for patentsaker ble tidligere i år avvist av EU-domstolen. Spørsmålet om domstolsløsning for patent ble drøftet av Konkurransenevnerådet i september 2011 hvor det var lagt fram en skisse til løsning. Den innebærer etablering av en enhetlig patentdomstol for EU-

området som kan behandle konflikter vedrørende det foreslåtte fellesskapspatentet. Formannskapetets skisse til løsning ble akseptert som grunnlag for en videre diskusjon, med sikte på politisk enighet før årsskiftet, se side 9 i [pressemeldingen fra Rådets møte](#).

Utestående spørsmål vedrørende domstolsløsning ble behandlet i Konkurranssevnerådet 5. desember med sikte på å oppnå politisk enighet. De fleste problemene ble løst, men full enighet strandet på spørsmålet om lokalisering av domstolen. Det vises til [konklusjonene](#) fra møtet.

Patentdomstolen vil være felles for de deltakende EU-medlemmer, og en del av EUs domstolssystem (herunder ordningen med innhenting av forhåndsuttalelser i enkeltsaker fra EU-domstolen). Patentdomstolen skal anvende og respektere EUs lovgivning. Tredjeland er utelukket fra deltakelse. Det vil bli gitt garantier som sikrer enkeltpersoners rettigheter dersom den kommende patentdomstolen i sine avgjørelser skulle bryte EUs lovgivning.

Opphavsrett. Europakommisjonen varslet i Single Market Act to direktiver på opphavsrettsområdet. Det ene var et rammedirektiv om forvaltning av rettigheter. Det vil ta sikte på å gi større innsyn i virksomheten til organisasjoner som forvalter rettigheter, gi minimumsregler om forvaltning, og ikke minst legge til rette for enklere klarering på tvers av landegrensene (med særlig henblikk på musikkrettigheter). Dette forslaget ventes nå ikke lagt fram før våren 2012.

Europakommisjonen har imidlertid lagt fram forslag til et direktiv om visse lovlige anvendelser av verk hvor opphavsmannen enten ikke er kjent, eller ikke kan nåes, såkalte hitteverk. Dette direktivet tar sikte på å gjøre det enklere å tilgjengeliggjøre innholdet av samlingene i museer, arkiv, bibliotek og i allmennkringkasteres arkiver i digital form, se [her](#).

I de nordiske land gir lovgivningen om opphavsrett slike institusjoner adgang til å inngå avtaler med aktuelle rettighetshaverorganisasjoner, med den virkning at avtalen også omfatter verk og prestasjoner av utenforstående rettighetshavere, såkalt **avtalelisens**. Dette løser problemet med hitteverk. Europakommisjonen aksepterer imidlertid ikke denne løsningen for grenseoverskridende bruk, fordi ordningen ikke krever forhåndssøk etter rettighetshaveren. Direktivforslaget kan også forstås slik at det begrenser videre utbygging av avtalelisenssystemet i land hvor det er innført.

Rettighetshåndheving. I et forslag til forordning fra 25. mai går Europakommisjonen inn for å styrke rettighetshåndhevelsen. Det foreslås at de oppgavene som i dag utføres av Det europeiske observatorium mot forfalskning og pirateri, hvor Norge deltar, blir overført til Kontoret for harmonisering i det indre marked (OHIM) i Alicante (OHIM er det organ som i dag tildeler europeisk varemerke- og designbeskyttelse). Forordningen vil også gi observatoriet utvidede oppgaver. Se [her](#).

Varemerker. Europakommisjonen ønsker å modernisere det europeiske varemerkesystemet, og bedre samkjøring av nasjonale ordninger og det europeiske system for beskyttelse av varemerker. Det tas også sikte på å forenkle prosedyrene og redusere kostnadene.

Dette inngår i den strategi for intellektuell eiendomsrett som Europakommisjonen la fram i en meddelelse 25. mai.

Strategien dekker alle IPR-områdene (immaterielle rettigheter), og tar særlig sikte på å styrke utviklingen mot ett indre, digitalt marked. Blant annet tas det til orde for en kodifisering og mulig harmonisering av europeisk opphavsrett, og starte en diskusjon om én felles europeisk opphavsrettslov. Europakommisjonen har også bebudet en meddelelse om revidert strategi for å styrke IPR-beskyttelse i tredjeland.

4. Styrke forbrukerrettigheter

Nøkkeltiltak: *Utvikle lovverk for alternative tvisteløsninger (ADR) utenom rettsapparatet med tanke på forbruker- og beskyttelsesrettigheter for firmaer og deres kunder. Dette skal gå raskt, være enkelt og billig. Dette tiltaket vil også inkludere en elektronisk handelsdimensjon.*

Europakommisjonen la 29. november fram forslag til regelverk for alternativ tvisteløsning for forbrukere utenfor rettssystemet (ADR). Det legges også opp til en egen ordning for kjøp via internett, en såkalt online tvisteløsning (ODR). Forslaget behandles nå i EUs råd og i Europaparlamentet. Vedtak er ventet innen utgangen av 2012, med ikrafttredelse av ADR medio 2014. For kjøp via internett foreslås ikrafttredelse tidlig i 2015.

Bakgrunnen for Europakommisjonens forslag er behovet for å styrke **forbrukernes tillit**. Europakommisjonen oppfatter dette å være av største betydning i relanseringen av det indre marked. Dette forslaget gjelder mulighetene til å løse en tvist utenfor rettsapparatet raskere og med mindre ressurser enn via rettsapparatet. E-handel på tvers av grensen er lav – kun 8 prosent - og over 70 prosent av forbrukerne oppfatter det som mer vanskelig å løse en tvist når de handler i et annet land.

Europakommisjonen (DG Sanco) og Europaparlamentet arrangerte 16. mars en "summit" (høring) om ADR. På forbrukersiden er det opprettet et nettverk (European Consumer Centre Network – ECC-Net) for å løse klager på tvers av landgrensene, og denne funksjonen administreres via Forbruker Europa i Norge.

Europakommisjonen vil også arbeide videre med planene om en europeisk tilnærming for **kollektive tvistemål** ("gruppesøksmål") på grunnlag av høringen som ble lansert ble lansert 4. februar.

Der er store forskjeller i hvordan systemene med ADR er utviklet i de ulike land. Norge har en lang tradisjon for ulike, frivillige ADR-ordninger og ofte utviklet i regi av Forbrukerombudet. Et utvalg vurderte det norske systemet og resultatene ble presentert i rapporten **Nemdsbehandling av forbrukertvister - NOU 2010:11** - lenke [her](#). Rapporten har vært ute til nasjonal høring med svarfrist 1. juni 2011. Norsk svar på Europakommisjonens høring og med eget notat med beskrivelse av det norske systemet for ADR ble oversendt Europakommisjonen 16. mars 2011.

En kan for øvrig merke seg at Norge skårer høyest på **Europakommisjonens kartlegging av forbrukerstyrke som ble presentert 11. april 2011**. Kartleggingen dekker alle EUs 27 medlemsland, samt Island og Norge. Resultatene tyder også på at nordmenn er bedre orientert enn befolkningen i noe medlemsland blant annet om forbrukerbeskyttende regelverk og offisielle merkeordninger som gjelder i det indre marked. Nordmenn er også de som benytter netthandel mest hyppig; 66 prosent oppgir å ha handlet på nett siste kvartal, mot et snitt på 37 prosent i EU. Lenke til BLD [her](#). Europakommisjonens pressmelding kan leses [her](#). Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) presenterer i en egen rapport, "To Feel Empowered as a Consumer" hvordan Norge kommer ut i sammenligningen. Lenke til SIFOs nettsider finnes [her](#).

5. Tjenester – revidering av standardiseringssystemet

Nøkkeltiltak: *En revisjon av regelverket for det europeiske standardiseringssystemet for å bidra til at tjenester blir inkludert og gjør standardiseringsprosedyrene mer effektive og omfattende.*

Europakommisjonens forslag til standardisering ble fremlagt 1. juni 2011. Forslaget er til behandling i Europaparlamentet. Det danske formannskapet vil følge opp behandlingen av forslaget i Rådet. Siktemålet er å oppnå enighet mellom Rådet og Europaparlamentet etter første lesning.

Standardisering er et nøkkelverktøy for å sikre fri handel med varer samtidig som krav til produktkompatibilitet, sikkerhet og kvalitet blir opprettholdt. Innenfor tjenestesektoren har europeiske og internasjonale standarder derimot spilt en mer beskjeden rolle, noe som har medført begrensinger for utnyttelse av tjenestesektorens store vekstpotensial.

For å utvikle en kunnskapsbasert, innovativ, miljøvennlig og konkurransedyktig europeisk økonomi er det bred enighet om behovet for å modernisere standardiseringssystemet slik at standarder utvikles raskere, tilpasses nye teknologier og gjøres mer tilgjengelige og omfattende, også i forhold til tjenestesektoren/IKT.

Europakommisjonen foreslo 1. juni 2011 en rekke tiltak for å styrke det europeiske standardiseringssystemet med sikte på effektivisering, forenkling og modernisering. Standardisering skal gjøres enklere for forbrukerne, fremme bærekraftig utvikling og styrke europeisk konkurransevne og teknologisk lederskap i globale markeder.

Rådet har startet diskusjonen om reform av standardiseringssystemet på grunnlag av Europakommisjonens fremlagte forslag med sikte på sluttbehandling under det danske formannskapet. Det er grunnleggende enighet om å skape en mer fleksibel standardiseringsmodell som vil være tilpasningsdyktig i forhold til den raske teknologiske utvikling. Bruk av IKT-standarder utviklet av globale IKT-fora og konsortier kan spille en viktig rolle i forhold til offentlige anskaffelser. Standardisering anses som viktig for å utvikle innovasjon og konkurransevne og å muliggjøre interoperabilitet mellom nye og eksisterende produkter, tjenester og prosesser.

ITRE-komiteen i Europaparlamentet drøftet forslag til opinion utarbeidet av rapportør Adam Gierik 20. desember. Siktemålet er å oppnå enighet mellom Rådet og Europaparlamentet etter første lesning.

NHD har gjennomført en intern høringsrunde og en EFTA-posisjon er utarbeidet med kommentarer til Europakommisjonens forslag ([her](#))

Europakommisjonen prioriterer full gjennomføring av **tjenstedirektivet** i alle medlemslandene og vektlegger etablering av enhetlige kontaktpunkt (PSC). I samsvar med Det europeiske råds (DERs) konklusjoner i mars 2011 gjennomfører Europakommisjonen, i samarbeid med medlemslandene, "performance checks" innen sektorer som forretningstjenester, bygningsvirksomhet og turisme. I tillegg gjennomføres vurderinger av reserverte aktiviteter, krav til kapitaleierskap, forsikring og så videre, som kan virke begrensende for integrasjon av tjenestemarkedet.

I konklusjonene fra konkurranseevnerådet 5. desember understrekes betydningen av implementering av tjenstedirektivet med særlig fokus på etablering av PSC.

For **forbrukervare- /dagligvaresektoren** arbeider Europakommisjonen med å lansere et initiativ for å bekjempe ureddelig praksis mellom næringsdrivende og i verdikjeden. Siktemålet er å fremme et mer rettferdig og effektivt indre marked for sektoren. I november 2011 gikk Europakommisjonen, i forbindelse med Høynivåforumet for matverdikjeden, inn for at bransjeorganisasjonene i EU skal få anledning til å fremme forslag om et nytt regelverk innen sommeren 2012. Dersom Europakommisjonen finner at et slikt forslag blir effektivt og forpliktende og har en god håndhevingsmekanisme, åpnes det for å basere seg på dette i stedet for å gå veien om et direktiv og påfølgende lovgivning.

Einar Steensnæs fortsetter å representere Norge i Høynivåforumet i 2012. Arbeidet videre på dette området koordineres av EUs høynivåforumsplattform for kontraktrelasjoner i verdikjeden for mat. Europaparlamentets komité for indre marked og forbrukerbeskyttelse (IMCO) og deretter Europaparlamentets plenum vedtok i sommer rapport om "a more efficient and fairer retail market" og vil følge det videre arbeidet nøye. EU-delegasjonen følger opp arbeidet i Europakommisjonen og Europaparlamentet.

6. Energi- og transportinfrastruktur og telekommunikasjon

Nøkkeltiltak: *Lovgivning for energi- transport- og digital infrastruktur for å identifisere, iverksette og delfinansiere strategiske prosjekter i europeisk interesse og for å sikre interoperabilitet og intermodalitet*

19. oktober 2011 la Europakommisjonen fram en "infrastrukturpakke", som inneholder forslag til tre forordninger om retningslinjer for utbygging av trans-europeisk infrastruktur, samt forslag til forordning om etablering av finansieringsordningen "Connecting Europe Facility" (CEF).

Hovedelementene i "infrastrukturpakken"

For å få større grep om og tempo i utbyggingen av europeisk infrastruktur la Europakommisjonen 19. oktober fram sin såkalte infrastrukturpakke (COM 2011/676), se lenke til meldingen [her](#). Meldingen er merket med EØS-relevans, og drøfter felles utfordringer og behovet for en europeisk infrastrukturpolitikk i årene framover.

Den regulatoriske pakken inneholder

- a. Forslag til separate forordninger om retningslinjer for utbygging av trans-europeisk infrastruktur innenfor transport, telekommunikasjoner/digitale nettverk og energi. (Se lenker til de sektorvise retningslinjene under omtalen nedenfor).
- b. Forslag til forordning (COM 2011/665) om EUs bistand til finansiering av utbyggingen gjennom etablering av "Connecting Europe Facility" (CEF) – med budsjettanslag og bestemmelser for bruken av EU-midlene innenfor de tre sektorene. Forslaget til forordning finnes [her](#).

Disse forordningene utgjør til sammen Europakommisjonens forslag til en europeisk infrastrukturpolitikk med et tidsperspektiv mot 2020 (finansieringen) og senere (nettverksutbyggingen), og vil etter Europakommisjonens vurdering stimulere til et mer velfungerende indre marked, øke EUs konkurransekraft og forsyningssikkerhet, og ivareta miljøhensyn på en bedre måte enn i dag. Europakommisjonen har valgt forordning som rettslig instrument for at retningslinjene skal bli bindende for alle berørte aktører.

Hovedelementene i "Connecting Europe Facility" (CEF)

Tilstrekkelig finansiering har vært en utfordring i EUs infrastrukturpolitikk fram til i dag; og det har i gjennomsnitt vært fallende investeringer i infrastrukturen i EU27 de siste 10 årene. Under den økonomiske krisen i mange EU-land er imidlertid målrettede investeringer i infrastruktur i økende grad sett på som et viktig virkemiddel for å gjenskape vekst.

I forslaget til EUs såkaltelangtidsbudsjett 2014-2020 ("Multi-Annual financial framework for the period 2014-2020"), som ble lagt fram i juni, foreslo Europakommisjonen å etablere et nytt, integrert finansieringsinstrument for EU-investeringer i prioriterte infrastrukturprosjekter innenfor transport, energi og telekommunikasjoner. Dette forslaget er formalisert i forslaget til forordning om CEF. Finansieringsordningen skal utløse finansiering både fra offentlig (nasjonale budsjetter) og privat sektor.

Det er kartlagt meget store investeringsbehov i alle tre sektorer. Europakommisjonen anslår investeringsbehovene i EU27 som følger (i euro):

- Transport 1 500 milliarder euro fram til 2030 for all transportinfrastruktur
500 milliarder euro for å fullføre TEN-T-nettverket innen 2020
250 milliarder euro for å fullføre "kjernenettverket" innen 2020
- Energi 1 000 milliarder euro i det samlede energisystemet innen 2020
200 milliarder euro til investeringer i el-nett og gassrørledninger
- Bredbånd 270 milliarder euro for ultraraskt bredbånd til alle innen 2020
220 milliarder euro i offentlige investeringer

Selv om markedet og nasjonale budsjetter forutsettes å spille hovedrollen i finansieringen av investeringene, viser Europakommisjonens analyser at mange investeringer vil bli forskjøvet til lenge etter 2020 eller ikke gjennomført i det hele tatt dersom ikke EU bidrar med viktige økonomiske incentiver. Europakommisjonen regner med at én euro EU-støtte vil kunne utløse fem euro fra medlemsstatenes budsjetter og hele 20 euro fra privat sektor. På bakgrunn av dette foreslår Europakommisjonen å benytte i alt 50 milliarder euro fra EUs budsjett i perioden 2014-2020 som støtte til utbygging av EU-relevant infrastruktur i medlemsstatene, herav 10 milliarder euro øremerket fra samhørighetsfondet til transportinfrastruktur. Fordelingen mellom sektorene er som følger:

Connecting Europe Facility	€ 40,0 mrd
• Energi	€ 9,1 mrd
• Transport	€ 21,7 mrd
• Telekom/Digital	€ 9,2 mrd
Øremerket i samhørighetsfondet til transport	€ 10,0 mrd
I alt	€ 50,0 mrd

Øremerkingen av midlene fra samhørighetsfondet begrunnes med at mange av de støtteberettigede medlemsstatene (BNP under 90 % av EU-gjennomsnitt) har store vanskeligheter med å planlegge og gjennomføre kompliserte grenseoverskridende transportinfrastrukturprosjekter. De øremerkede midlene skal således brukes til å finansiere prosjekter på det definerte kjernenettverket i medlemsstater som er berettiget til støtte fra samhørighetsfondet.

For å øke virkningen av EUs budsjettressurser, foreslår Europakommisjonen en mer aktiv bruk av innovative finansielle instrumenter som et alternativ til tradisjonell direkte støtte (grants). Europakommisjonen mener dette vil gi en sterkere multiplikatoreffekt enn tradisjonell støtte ved at det legger til rette for og trekker til seg annen offentlig og privat finansiering til prosjekter med EU-interesse. I tillegg til etablerte ordninger for lånegaranti gjennom Den europeiske investeringsbanken (EIB), har Europakommisjonen foreslått en ordning med prosjektobligasjoner – "Europe 2020 Project Bond Initiative". En lenke til meldingen om ordningen finnes [her](#). Ordningen med "Project Bonds" skal testes ut i et pilotprosjekt i 2012-2013 med sikte på å bli et ordinært finansielt instrument fra 2014. Pensjonsfond og andre langsiktige investorer er blant de viktigste målgruppene. Europakommisjonen regner med at ordningen særlig vil kunne bidra til å sikre finansiering av strategiske prosjekter av særlig merverdi for EU.

Forholdet til tredjeland

Generelt legger "infrastrukturpakken" større vekt på forholdet til tredjeland enn i gjeldende retningslinjer. Når det gjelder CEF sies det at i tilfeller hvor EU-prosjekter er koblet til eller går

gjennom tredjeland bør CEF kunne tilby en forenklet prosedyre for å koble sammen og finansiere slike prosjekter. Tredjeland skal kunne delta i tiltak som bidrar til gjennomføringen av slike prosjekter, men generelt kan ikke tredjeland motta direkte støtte (grants) fra CEF, med mindre *"it is indispensable to achieve the objectives of a given project of common interest"* (Art 9.4). Når det gjelder bruk av finansielle instrumenter er formuleringene noe mindre restriktive (se Art 16), men fortsatt er hovedregelen at EUs ressurser ikke kan brukes på tiltak utenfor Unionen; derimot åpnes det for samarbeid om grensekryssende prosjekter av felles interesse. Bestemmelsene om finansiell medvirkning varierer noe mellom sektorene – se nedenfor.

Infrastruktur – transport, telekommunikasjon og energi

Transport. Europakommisjonens forslag (COM 2011/650) til retningslinjer for utviklingen av transeuropeiske transportnettverk (TEN-T) ble lagt fram som en integrert del av "infrastrukturpakken" omtalt ovenfor. Forslaget til forordning finnes [her](#). De nye retningslinjene legger stor vekt på en bedre identifisering av de viktigste prosjektene, og en mer effektiv oppfølging av retningslinjene.

Hovedhensikten med de nye TEN-T retningslinjene er å etablere et kjernenettverk (core network) av særlig europeisk interesse som vil knytte sammen de viktigste hovedårene og knutepunktene, og bidra til et grenseløst og effektivt nettverk på tvers av transportgrenene.

Europakommisjonen foreslår et tolags planleggingssystem bestående av et omfattende grunnleggende nettverk og et overordnet kjernenettverk. Det omfattende nettverket omfatter all eksisterende og planlagt transportinfrastruktur som tilfredsstiller kravene i retningslinjene. Det omfattende nettverket skal være ferdig utbygd i 2050.

Kjernenettverket består av de strategisk viktigste delene av det omfattende nettverket. Det skal utgjøre ryggraden i det Europakommisjonen kaller EUs "multimodal mobility network". Innsatsen skal konsentreres til de delene av TEN-T som gir den høyeste merverdien for EU. Det betyr i praksis prosjekter som fjerner grensekryssende "missing links", fjerner viktige flaskehals, og etablerer effektive multimodale knutepunkter/terminaler. Kjernenettverket skal være ferdig utbygd i 2030.

Europakommisjonen ønsker et fullt ut integrert nettverk av høykvalitets motorveger, jernbaner, havner og flyplasser. I Europakommisjonens forslag til kjernenettverk er det identifisert 10 hovedkorridorer, og innenfor disse er det blant annet listet opp 83 viktige havner som skal ha gode veg- og jernbanetilknytninger (særlig det siste), 37 store lufthavner som skal ha jernbanetilknytninger, oppgradering/bygging av 15 000 kilometer jernbane til høyhastighet, og 35 grensekryssende prosjekter (veg/bane). Europakommisjonens [Power-point presentasjon](#) illustrerer strategien for å komme fra dagens "lappetepp" til et kjernenettverk fullført i 2030. Her kan en merke seg at Det nordiske triangel (veg/bane) mellom de nordiske hovedstedene er forutsatt fullført innen 2030.

Mens kjernenettverket skal få støtte fra CEF, skal det "comprehensive network" i hovedsak finansieres av medlemsstatene og EUs regionalstøtte. 80 prosent av CEF-midlene som er avsatt til transport går til prosjekter innenfor de 10 prioriterte transportkorridorene og til utbygging av store IT-relaterte informasjonssystemer som skal sikre bedre styring og kontroll med veg-, luft,

bane- og sjøtransporten (ITS, SESAR, ERTMS, RIS). I tillegg til å skape bedre flyt og mobilitet av mennesker og gods er investeringene i kjernenettverket prioritert slik at de skal bidra til EUs målsetting om 60 prosent kutt i CO2-utslippene fra transport i 2050, og slik at de fremmer interoperabilitet i transporten både på tvers av landegrensene og mellom transportgrenene.

I forslagene legges det stor vekt på et nærmere samarbeid med tredjeland. Forslaget til nye TEN-T retningslinjer er merket med *EØS-relevans*, og gjenspeiler infrastrukturpolitikken betydning for det indre markedet.

I avsnitt 3.6 i fortalen foreslås det konkret at retningslinjene gjøres gjeldende for EØS (slik gjeldende TEN-T retningslinjer er), artikkel 8 i forordningen omtaler prosjektsamarbeid med tredjeland, og i Annex III er det tatt inn karter som viser TEN-T nettverket forlenget/utvidet til spesifikke tredjeland, blant annet Norge. Kartene i Annex III viser blant annet at Det nordiske triangel (veg/bane) på norsk område, Oslo havn, Narvik havn og Oslo lufthavn Gardermoen, er markert som "core network".

Telekommunikasjon

På telekommunikasjonsområdet understreker Single Market Act og Digital Agenda tilgang til rask internett som grunnforutsetning for framveksten av den digitale økonomien.

I CEF er det satt av 9,2 milliarder euro for tilgang til rask internett og infrastruktur for digitale tjenester (som eHelse og eGovernment). Pengene kan ikke bare gå til bredbåndutbygging men også til kartlegging av europeisk bredbåndinfrastruktur, teknisk bistand inklusive prosjekt- og investeringsplanlegging og gjennomførbarhets studier.

Penger fra CEF til bredbåndinfrastruktur skal utløse private og offentlige midler (Europakommisjonen regner med totalt behov for 270 milliarder euro) ved å gjøre prosjekt troverdig og mindre risiko. Støtten skal skje i form av equity (egenkapital), lån eller garantier.

Den 28. oktober 2011 ble forhandlingene mellom Europakommisjonen, Europaparlamentet og det polske formannskapet om en ny og framtidsrettet policy for europeisk forvaltning av radiospektret anbefalt av COREPER. Denne policyen forventes nå vedtatt i Europaparlamentet i februar. Les pressemeldingen [her](#). Effektiv forvaltning og bruk av frigjort radiospektrum er avgjørende for videreutvikling av bredbåndstjenester i grisevredte strøk og for mobil tilgang til elektroniske kommunikasjonstjenester, spesielt via internet. EU vil frigjøre betydelige frekvensressurser, minst 1200 MHz innen 2015, for å oppnå dette. Dermed øker sannsynligheten for at EU vil nå bredbåndsmålene om at alle EU-borgere skal ha tilgang til minst 30 Mbps i 2020. Den vedtatte spektrumpolitikken går nokså langt i å gi retningslinjer for hvilke spektrumsbånd som skal frigis til mobilt bredbånd. Medlemsland skal tildele spektrum på en måte som tar hensyn til konkurransen i telekommunikasjonsmarkedene, og som promoverer og støtter innovasjon og investeringer. Det vil være betydelige utfordringer knyttet til å få alle medlemsland til å implementere denne spektrumpolitikken. Europakommisjonen vil etablere en nokså detaljert oversikt over hvordan spektrum brukes i EU til kommersielle og offentlige formål. Basert på denne oversikten skal Europakommisjonen iverksette tiltak – som skal defineres sommeren 2013 – for å presse fram harmonisert bruk av spektrum i Europa. For

Norges del er det viktig å ta del i den strategiske planleggingen og harmoniseringen av bruken av radiospektrum i Europa, dels for å sikre god bredbåndsdekning over hele landet, og dels for ytterligere å styrke det dynamiske telekom-markedet. Norge har lang tradisjon for effektiv forvaltning av radiospektret gjennom kommisjonen for telekommunikasjon (CEPT), og det forventes ikke vesentlige vansker for Norge i den nye policyen.

En sterk harmonisering av markedsreguleringen i telekommunikasjonsindustrien er en vesentlig forutsetning for etablering av en europeisk digital økonomi. Ved åpningen av BERECs (Body of European Regulators of Electronic Communications) kontor i Riga er en viktig forutsetning på plass. Alle vedtak i medlemsland skal vurderes av BEREC-ontoret før BEREC gir råd til Europakommisjonen om vedtakene skal aksepteres eller om de må modifiseres. Det synes nå som om EØS/EFTA landene sikres en medlemskapsmodus i BEREC slik at harmonisering sikres i hele EØS-området.

Energi

Europakommisjonen la i november 2010 fram sin melding om infrastruktur på energiområdet. Der ble det understreket at dersom EU skal nå mål om forsyningsikkerhet, bærekraftig utvikling og konkurransevne, så vil det være nødvendig med en storstilt utbygging av infrastruktur i Europa. Det er stort behov for et enhetlig avansert overføringsnett, og infrastrukturen må bli smartere for å kunne overføre mer energi, ikke minst fornybar, og for å effektivisere energibruken.

Det er anslått et behov for 200 milliarder euro fram mot 2020 for utbygging av overføringssystemer, og et behov for over 40 000 kilometer nytt el-nett. For å kunne realisere dette behovet er det viktig å få på plass løsninger for kostnadsdeling, finansiering, effektiv konsesjonsbehandling og økt allmenn aksept for nødvendigheten av infrastrukturutbygging.

Formålet med forordningen med retningslinjer for trans-europeisk energiinfrastruktur er å definere prioriterte infrastrukturkorridorer og tematiske områder, og fastsette regler for å velge ut "prosjekter av felles interesse" som kan realisere prioritene. Videre skal forordningen bidra til å få ned konsesjonsbehandlingstid og styrke allmenn involvering, lage regler for allokering av kostnader ved grensekryssende prosjekter, og definere betingelser for at prosjekter kan få finansiell støtte fra EU. Blant de definerte infrastrukturkorridorene er særlig Northern Seas Offshore Grid relevant for Norge.

Europakommisjonen skal legge fram en EU-liste over prosjekter av felles interesse innen 31. juli 2013 som skal oppdateres hvert annet år. Forslag vil komme fra regionale fora bestående av representanter fra medlemsland, reguleringsmyndigheter, ENTSO, ACER, prosjekteiere og Europakommisjonen. Prosjekter av felles interesse får ikke nødvendigvis finansiell støtte, men de skal ha fordel av prioritert og forenklet konsesjonsbehandling på maksimalt tre år. Hvert medlemsland skal utpeke en nasjonal kompetent myndighet som skal være ansvarlig for å koordinere konsesjonsprosessen. Forordningen inneholder videre bestemmelser rundt åpenhet og allmenn involvering.

7. Det digitale indre marked

Nøkkeltiltak: Lovgivning for å sikre felles anerkjennelse av elektronisk ID og autorisasjon i hele EU og revurdere direktivet for elektronisk signatur. Meningen er å sikre sømløs interaksjon mellom foretak, borgere og offentlige myndigheter og dermed øke effektiviteten i offentlig tjenesteyting og offentlige anskaffelser, tjenesteyting og elektronisk handel - inkludert den grensekryssende dimensjonen.

I oktober ble forslag til en ny, valgfri kjøpslov innen EU, samt forslag til finansieringsordningen "Connecting Europe Facility" lagt fram. Det er åpnet for samarbeid med tredjeland i retningslinjene for telekommunikasjoner. Forslag til beslutning om eSignaturdirektivet og bruken av elektroniske signaturer og elektroniske anskaffelser ventes i 2012. 11. januar 2012 la Europakommisjonen fram en meddelelse om elektronisk handel. Europakommisjonen endrer ikke direktivet om e-handel. Mange departementer berøres likevel av innholdet. Samme dag ble også en høring med spørsmål om hvordan man kan bygge ned hindringer for betaling over nett presentert. Frist for høringuttalelser er 11. april 2012.

Arbeidet med å sikre felles aksept av elektronisk ID og autorisasjon i hele EU og **revurdering av direktivet for elektronisk signatur** er noe forsinket i forhold til den opprinnelige tidsplanen. Våren 2011 gjennomførte Europakommisjonen en offentlig høring om elektronisk identifikasjon, autentisering og elektroniske signaturer.

Punktet ovenfor samsvarer med to av tiltakene – handlingspunkt nummer 8 og 83 – fra strategidokumentet "**A Digital Agenda for Europa**", se mer [her](#). En praktisk, teknologisk løsning for å sikre effektiv formidling av de ulike landenes godkjente eID-løsninger er for tiden under utvikling som del av programmet CIP/ICT. Høsten 2011 ble det foretatt en konsekvensanalyse før et eventuelt forslag om revidert direktiv om **elektronisk signatur** legges fram. Arbeidet med utvikling og bruk av elektroniske ID- og signaturløsninger som kan godkjennes på tvers av landene, ses som et viktig ledd i virkeliggjøringen av et digitalt indre marked. Temaet var høsten 2011 også under debatt i Europaparlamentet. I juni ble rapporten "Digital Internal Market" levert på oppdrag av en av komiteene i Europaparlamentet. Rapporten konsentrerer seg om to hovedtemaer: 1. eSignaturdirektivet og bruken av elektroniske signaturer og 2. elektroniske anskaffelser. I utredningen legges det vekt på nødvendigheten av å oppnå en større grad av standardisering.

Når det gjelder utbredelsen av elektroniske signaturer, drøftes to mulige strategier – enten en bred tilnærming som inkluderer en omfattende revisjon av direktivet om e-signaturer eller en smal tilnærming som tar sikte på å gjøre tilpasninger for bruk og praktisering uten å gå inn i en langvarig prosess for å endre regelverket. I rapporten uttrykkes støtte til den brede strategien, som innebærer revisjon av direktivet, selv om man erkjenner risikoen for at det kan føre til en langvarig prosess. Forslag til beslutning i Rådet og Europaparlamentet kan ventes i 2012, eventuelt også forslag til revidert direktiv om elektronisk signatur.

Den praktiske nytten av slike gjensidig godkjente, elektroniske ID-løsninger er at dette vil gi mer **effektiv tilgang til offentlige tjenester** for næringsdrivende eller for innbyggere som reiser,

jobber, studerer og bosetter seg utenfor sitt hjemland. For å sikre utbygging av viktig infrastruktur på tvers av medlemslandene la Europakommisjonen i oktober 2011 fram sitt forslag til finansieringsordningen "Connecting Europe Facility" for perioden 2014-2020 (jf omtale i kap 5). I tillegg til å delfinansiere konkret utbygging av raskt bredbånd, skal ordningen bidra til å få etablert viktige digitale infrastrukturtenester på tvers av landene. Utbyggingen av løsninger for gjensidig godkjenning av elektronisk ID og elektroniske signaturer i medlemslandene er blant de tiltakene som er foreslått dekket via den nye finansieringsordningen. I forslaget til retningslinjer for telekommunikasjoner (COM(2011) 657/3) er det åpnet for samarbeid med tredjeland: *"The Union may establish contacts, discuss, exchange information and cooperate with public authorities or any other organisations in third countries to achieve any objective pursued by these guidelines where such cooperation gives rise to a European added value..."* (fra artikkel 6 nummer 1).

Europakommisjonen understreker behovet for at elektroniske transaksjoner må kunne gjennomføres på en **sikker og tillitvekkende måte**. De tekniske løsningene som innbyggere og bedrifter tilbys å bruke, må være sikre og effektive, og i tillegg må regelverket være tilpasset. Derfor varsles også en revisjon av direktivet om elektroniske signaturer.

Europakommisjonen la 11. januar 2012 fram en **meddelelse om elektronisk handel**. Som del av meddelelsen fulgte også en handlingsplan som lister opp en rekke tiltak som skal sette fart på omfanget av elektronisk handel på tvers av landegrensene innen Europa. Tiltakene er ment både å gjøre det lettere å gjennomføre kjøp og salg over internett, for eksempel ved harmonisering av regelverk og samtidig styrke forbrukernes sikkerhet og tillit ved slike kjøp. På denne måten vil man realisere et indre marked også på det digitale området. Ambisjonen med handlingsplanen er å fordoble omfanget av elektronisk handel innen 2015. I meddelelsen 11. januar ble det klart at Europakommisjonen ikke endrer direktivet om e-handel. Meddelelsen berører mange departement.

Samme dag presenterte Europakommisjonen også en **høring med spørsmål om hvordan man kan bygge ned hindringer for betaling over nett (internett og mobilnett)**. Dokumentet finnes her. Frist for uttalelser er 11. april 2012.

For å lette kjøp og salg på tvers av landegrensene, la Europakommisjonen dessuten 11. oktober 2011 fram et forslag til ny, valgfri kjøpslov innen EU, "The Common European Sales Law". Forslaget er kontroversielt ved at det forutsetter at partene skal kunne velge å benytte denne felleseuropeiske loven i stedet for å følge nasjonalstatens egne bestemmelser ved kjøp/salg fra et annet EU-land.

Med hensyn til revisjon av direktivet om videre bruk av offentlige data (PSI-direktivet) er det - med bakgrunn i handlingsplanen til "A Digital Agenda for Europe" - gjennomført en konsekvensanalyse av PSI-direktivet denne høsten (2011). Forslag til revidert direktiv ble fremlagt 12. desember.

8. Sosialt entreprenørskap

Nøkkeltiltak: Etablering av et lovbasert europeisk rammeverk for å lette utviklingen av sosiale investeringsfond, med sikte på å oppskalere virkningene av nasjonale initiativ gjennom å utnytte mulighetene innenfor det felles indre marked.

Europakommisjonens presenterte 7. desember forslag til forordning som skal legge grunnlaget for et sterkt europeisk marked for sosiale investeringer. Sosiale entreprenørskapsfond skal bli en lett identifiserbar "merkevare" i EU.

Europakommisjonen tar utgangspunkt i målsettingen om utvikling av et indre marked som fremmer en konkurransedyktig sosial markedsøkonomi som reflekterer trender i retning av mer inkluderende, sosialt rettferdig og bærekraftig vekst. Nye forretningsmodeller utvikles med økt vekt på sosiale hensyn. Europakommisjonen ønsker å legge til rette for denne utviklingen av ulike aktiviteter gjennom å fremme målsettinger relatert til generelle samfunnsinteresser eller til sosial, etisk eller miljøvennlig utvikling.

Europakommisjonen ser for seg at det utvikles legale modeller som bedre reflekterer den sosiale økonomiske sektor, med referanse til allerede fungerende modeller som kooperativer, gjensidige selskaper og stiftelser. Problemet for denne type selskaper er at de ofte opererer innen de enkelte medlemsland med begrensede muligheter over landegrensene.

Europakommisjonen vil støtte utvikling av en sosial økonomi som instrument for aktiv inkludering gjennom forslaget om "Social Business Initiative" som ble fremlagt 25. oktober 2011. Her fokuseres det på å fremme sosialt ansvarlige selskap og sosialt entreprenørskap.

Som en del av dette initiativet inngår også meldingen om bedriftenes sosiale ansvar (CSR) som oppmuntrer alle bedrifter til å gjennomføre tiltak med sosiale eller miljømessige målsettinger som en integrert del av deres aktiviteter.

Kommisjonen la 7. desember 2011 fram forslag til forordning som skal legge til rette for et europeisk marked for sosiale investeringsfond. Sosiale entreprenørskapsfond skal representere en identifiserbar merkevare for investorer i europeiske virksomheter som har sosiale mål og ikke bare vektlegger profittmaksimering. Sektoren er voksende og utgjør ti prosent av alle europeiske bedrifter.

9. Energiskatt - revidering

Nøkkeltiltak: Revidere energiskattedirektivet for å sikre konsistent behandling av forskjellige former for energi, for å bedre kunne ta i betraktning energiinnholdet i produkter og deres CO₂-utslipp.

Kravet om enstemmighet gjør det svært vanskelig å vite når det kan oppnås enighet om et nytt direktiv, samt dets innhold. Under ECOFIN-møtet 8. november 2011 strøk det polske formannskapet

saken fra agendaen. Formannskapet utarbeidet deretter et dokument til Rådet med en nærmere begrunnelse for dette. Arbeidet med revisjon av direktivet forventes å bli prioritert av det danske formannskapet våren 2012.

Forslag til revisjon av energiskattedirektivet (Rådets direktiv 2003/96/EF) ble lagt fram av Europakommisjonen 13. april 2011. Forslaget er ambisiøst og innebærer en betydelig modernisering av EUs harmoniserte særavgifter på energiprodukter. Siktemålet er å møte EUs ambisiøse mål på **klimaområdet** og samtidig gjøre særavgiftssystemet mer miljømessig korrekt ved at energi og CO₂-innhold blir avgjørende for hvordan systemet skal differensieres. Det nye forslaget utfyller også gjeldende system med omsetning av utslippkvoter, ved at det innføres en minimumssats basert på en CO₂-komponent på områder som ikke er omfattet av systemet med omsetning av utslippkvoter.

Endringer på dette området må fattes med **enstemmighet**. Direktivet er også gitt med hjemmel i Traktatens artikkel 113 og inngår derfor ikke direkte i EØS-avtalen. Fordi det her defineres et nytt system og en ny systemlogikk for slik beskatning i EU, vil det imidlertid måtte antas at den endelige utformingen også indirekte vil ha betydning for hvordan Norge utformer sine særavgifter på dette området.

På grunn av kravet om enstemmighet er det svært vanskelig å vite når det kan oppnås enighet om et nytt direktiv, og også om hvilket innhold et endelig revidert direktiv vil få. De neste steg er at Europaparlamentet vil gi sin uttalelse om direktivforslaget som forventes avgitt snart. Det polske formannskapet startet høsten 2011 den politiske debatten i Rådet, som vil bli fulgt opp fra dansk side.

10. Økt sosial samhørighet

Nøkkeltiltak: *Lovgivning rettet mot å forbedre og å forsterke omstilling, gjennomføring og iverksetting av utsendingsdirektivet, som skal inneholde tiltak for å hindre, og kunne sanksjonere mot, all misbruk og omgåelse av gjeldende regler. I tillegg til lovgivning rettet mot å klargjøre friheten til å iverksette og friheten til å yte tjenester sammen med fundamentale sosiale rettigheter.*

Forslaget om utsendingsdirektivet er blitt forsinket og forventes fremlagt i februar 2012.

Forslaget går ut på å styrke den sosiale dimensjonen i det indre marked når det gjelder tjenester over landegrensene. Forslaget omhandler direktivet om utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteytelser (96/71) og er i tråd med tidligere signaler om at det ikke vil foreslås en revidering av substansen i direktivet. Ifølge forslaget vil Europakommisjonen fremlegge et lovgivningsinitiativ som for det første skal "styrke anvendelsen af direktivet om udstationering af arbejdstagere, med henblik på at forebygge og straffe misbrug eller omgåelse af reglerne". Formålet er blant annet å tilrettelegge for bedre informasjonsflyt mellom virksomheter og nasjonale myndigheter og å hindre misbruk gjennom presisering av kontrollordninger særlig når det gjelder arbeidstakernes rettigheter. Forslaget fikk bred tilslutning i høringsrunden og er helt

i tråd med de signaler både Europakommisjonspresident Barroso og sysselsettingskommissær Andor har gitt tidligere.

For det andre foreslår Europakommisjonen at "utøvelsen af de grundlæggende sociale rettigheder præciseres i forbindelse med udøvelsen af de økonomiske frihedsrettigheder". Dette er et av kjernepunktene i den kritikk særlig fagbevegelsen, men også andre har reist mot rettstilstanden som har oppstått i etterkant av EU-domstolens avgjørelser i den såkalte Laval-kvartetten. Essensen her er at de grunnleggende kollektive rettigheter (organisering, streik og så videre) må forstås i henhold til EUs fire friheter, her etableringsretten og fri bevegelse av tjenester. Europakommisjonen viser i forslaget til artikkel 8 og 9 TEUF og til EUs Charter om grunnleggende rettigheter og vil foreslå lovgivning for alle sektorer med sikte på å klargjøre utøvelsen av forholdet mellom de kollektive rettighetene på den ene siden og etableringsretten/retten til å tilby tjenester på den annen side, "... in accordance with national law and practices and in compliance with EU law".

Norge med flere tok i høringsrunden til orde for at det bør presiseres at de kollektive rettigheter ikke skal berøres av de økonomiske friheter og heller ikke anses som noen restriksjon i henhold til EU-retten. Det er nok liten grunn til å forvente at det kommende lovgivningsforslaget vil ha et slikt innhold.

I Lisboa-trakten ble det innført en oppdatert bestemmelse om **tjenester av allmenn økonomisk interesse** (artikkel 14) og en egen protokoll om tjenester av allmenn interesse. Europakommisjonen presiserer, med referanse til disse bestemmelsene, at EU aksepterer betydningen av tjenester av allmenn økonomisk interesse i å fremme sosial og territorial samholdighet. EU aksepterer også den selvstendige ("discretionary") rolle nasjonale, regionale og lokale myndigheter har i å tilby og å organisere en tjeneste av allmenn økonomisk interesse på en måte som så langt som mulig tilfredsstillende brukernes behov, og i samsvar med nærhetsprinsippet. I handlingsplanen henvises det til pågående drøftinger for å klargjøre forholdet mellom regelverket for statsstøtte og for offentlige anskaffelser samt til drøftingene om revisjon av regelverket for statsstøtte til tjenester av allmenn økonomisk interesse. Dette gjelder mulighetene i regelverket til å gi **statsstøtte til tjenester av økonomisk interesse** gjennom den såkalte Monti-Kroes-pakken (som bygger på Altmark-saken). Som ledd i prosessen presenterte Europakommisjonen en melding 23. mars 2011, fulgte opp med konkrete forslag i september. 20. desember ble nytt regelverk vedtatt. **Med de nye reglene, har Europakommisjonen foretatt en oppdatering basert på de erfaringer en har med regelverket fra 2004 og ut fra praksis fra EU-domstolene. Forhåpningen er at myndigheter og tjenesteleverandører skal få et mer praktisk og lett anvendelig regelverk å forholde seg til og dermed gjøre "livet lettere" for offentlige myndigheter og tjenesteytere. Dette innebærer at en vil legge mindre vekt på lokale tjenester som gir en lav kompensasjon, og fokus på tjenester som har en virkning på tvers av grensene.** I praksis betyr dette at unntaket for innrapportering av statsstøtte er utvidet til å omfatte en lang rekke sosiale tjenester der tjenesteytelse skal oppfylle sosiale behov som for helse og langtidspleie, herunder legevaktstjenester, barnevern, adgang til og retur til arbeidsmarkedet, sosiale boliger samt pleie og sosial inkludering av utsatte grupper. Mens taket på sjablonmessig støtte – "de

minimisforordning” foreslås øket fra 200 000 euro over tre år til 500 000 euro over tre år og dette vedtas i løpet av våren 2012. Lenke [her](#) og [her](#). Norge ga, på grunnlag av nasjonal høring, et utvidet norsk sammendrag av nasjonale høringssvar til Europakommisjonen i september 2010 og fulgte opp med nytt innspill i oktober 2011.

Europaparlamentets økonomiske komité har utarbeidet en egeninitiert rapport i saken, og denne ble vedtatt av Europaparlamentet 15. november. Lenke [her](#). Denne ble også vel mottatt av EUs regionalkomitéts rapportør. Lenke [her](#).

Et annet aspekt er hvilke offentlige tjenester som kan oppfattes som et basistilbud (som fengsel, rettsvesen, og grunnleggende velferdsoppgaver som helse, omsorg og utdanning) som samfunnet forventes å yte borgerne. Dette er tjenester som kan drives av samfunnet – uten konkurranseutsetting og uten at EUs regelverk for indre marked kommer til anvendelse. Europakommisjon presenterte for øvrig i desember 2010 **en guide** om sosiale tjenester og forholdet til statsstøtte, offentlige anskaffelser og tjenstedirektivet for å klargjøre spørsmål knyttet til organisering og finansiering av tjenester av allmenn interesse. Hensikten er å hjelpe myndighetene, spesielt på lokalt nivå, med å tilby tjenester på et effektivt og høyt nivå i samsvar med EUs regelverk. Europakommisjonens pressemelding [her](#) og til guiden [her](#).

På grunnlag av et innspill fra Komiteen for sysselsetting (EMPL) vedtok **Europaparlamentet** 5. juli resolusjonen om **The future of social services of general interest**. - lenke [her](#). En kan merke seg at Europaparlamentet foreslår at det skal opprettes en høynivågruppe for å identifisere og å klargjøre begrepet sosiale tjenester av allmenn interesse, samt forberede et 4. forumsmøte i 2013. Fra EU-delegasjonens side følger en også arbeidet i Europaparlamentets intergruppe for offentlige tjenester.

11. Forretningsmiljø

Nøkkelforslag: Forenkling av regnskapsdirektivet vedrørende krav om finansiell informasjon og reduksjon av administrative byrder, spesielt for SMBer.

Forenklingsarbeidet har vært spesielt prioritert gjennom etableringen og oppfølging av av Small Business Act (**SBA**). Det europeiske råd (DER) understreket i mars 2011 viktigheten av å redusere byrdene av regelverket, spesielt for SMB, både på EU og nasjonalt nivå. For Europakommisjonen er det viktig å skape miljø og rutiner for regelverksutvikling som minimerer de administrative byrdene.

Forslag om revisjon av regnskapsdirektivet er spesielt innrettet for å lette situasjonen for mikro- og småselskap gjennom å lempe på bestemmelsene om finansiell rapportering. Samtidig tas det sikte på å skape større klarhet og sammenlignbarhet mellom små og store selskaper i hele EU. Forslag om å unnta mikroselskap fra bestemmelser i direktivet vil måtte vedtas av Rådet og Europaparlamentet.

Europakommisjonen tar sikte på å introdusere et frivillig **instrument for europeisk kontraktslov (sales law)** for å lette grensekryssende transaksjoner. Videre er det aktuelt med en **forordning for forenklet innkreving av gjeld** over landegrensene.

Alt i alt dreier det seg om velkjente initiativ som også er viktige ut fra norske interesser. Arbeidet med forenkling, smarte reguleringer og styrket håndhevelse av regelverket vektlagt i norske innspill. Det vises også til beslutning om norske **forenklingsmål**.

12. Offentlige anskaffelser – modernisert regelverk

Nøkkelforslag: revidert og modernisert regelverk for offentlige anskaffelser. Skal underbygge en balansert politikk som skal fremme etterspørsel etter bærekraftige, ansvarlige og innovative varer og tjenester. Revideringen skal også føre til enklere og mer fleksible offentlige anskaffelser for kontraktmyndighetene og føre til lettere tilgang for firmaer, særlig små og mellomstore bedrifter (SMBer).

25. oktober stemte Europaparlamentet for en resolusjon der de går inn for å forenkle EUs regler for offentlige innkjøpskontrakter. Europakommisjonen presenterte 20. desember forslagene til nytt regelverk for offentlig anskaffelser. Siktemålet er å vedta forslagene i løpet av 2012.

Lovgivningspakken dekker tre elementer:

- **Forslag til direktiv om offentlige anskaffelser** (COM(2011) 896 final)
- **Forslag til direktiv for offentlige anskaffelser i sektorene vannforsyning, energi, transport og post** (COM(2011) 895 final)
- **Et forslag til direktiv om tildeling av konsesjonskontrakter** (COM(2011) 897 final).

For nærmere informasjon vises til EU-delegasjonens hjemmeside [her](#) og til Europakommisjonens hjemmeside [her](#).

Offentlige anskaffelser svarer til 18 prosent av brutto nasjonalprodukt (BNP). Europakommisjonen viser til at offentlige anskaffelser kan bidra til å utvikle et indre marked som er mer grønt, mer sosialt og som fremmer innovasjon. Europakommisjonen peker på behovet for å undersøke hvordan en kan forenkle prosedyrene og å introdusere større fleksibilitet for å gjøre innkjøpene mer effektive. Det vises også til at andelen av innkjøp på tvers av grensene er lav. Europakommisjonen varsler også at den vil fremme et eget legalt initiativ om tjenestekonsesjoner.

Forslagene for oppdateringen av regelverket for anskaffelser fra 2004 er basert på en bred høring lansert 27. januar 2011 med 620 svar (herav 7 fra Norge), en rekke evalueringsrapporter utarbeidet for Europakommisjonen, samt en bred Europakommisjons konferanse, 30. juni i Brussel med nærmere 500 deltakere. Kommissær Barnier la vekt på at forslagene må være ambisiøse og realistiske; "Vi vil beholde det som er bra, men forbedre det som trengs å

forbedres” Resultatene fra Europakommisjonens høring om e-anskaffelser høsten 2010 er innarbeidet i prosessen. 25. oktober stemte **Europaparlamentet for en resolusjon** der de går inn for å forenkle EUs regler for offentlige innkjøpskontrakter. Regelverket bør være enklere, mer inkluderende og mer fleksibelt. Retningen er klar, Europaparlamentet ønsker en forenkling av regelverket. Les rapporten til konkurranseråd Geir Bekkevold i sin helhet [her](#) **Norge** kom med innspill til Europakommisjonens høring 15. april 2011. Norge ser positivt på arbeidet med å forenkle regelverket og redusere administrative byrder. I lys av små administrative enheter, understrekes behovet for å kunne utføre en oppgave i samarbeid med andre offentlige organ (“public-public cooperation”). Dette baseres på ulike avtaleformer, og fra norsk side ble Europakommisjonen i våres bedt om å gi en nærmere klargjøring på hvordan en best kan organisere offentlige tjenester, for eksempel via ulike former for interkommunalt samarbeid. Det norske innspillet har fått positive reaksjoner fra sentrale aktører i Brussel, og er blitt fulgt aktivt opp i ulike kontaktmøter i Brussel.

Om forslaget til direktiv om offentlige anskaffelser

Europakommisjonen definerer fem målsettinger for arbeidet:

- 1) Forenkling og mer fleksible anskaffelsesprosedyrer
- 2) Strategisk bruk av offentlige anskaffelser som svar på nye utfordringer
- 3) Bedre tilgang for SMBer og oppstarting av ny virksomhet
- 4) Robuste prosedyrer
- 5) Administrasjon og samarbeid

Om forslaget til direktiv om tildeling av konsesjonskontrakter

Dette skal klargjøre gjeldende rettspraksis og hindre konkurransevridning i det indre markedet ved tildeling av konsesjoner. Det har tidligere ikke vært et eget regelverk på europeisk nivå som omfatter tjenestekonsesjoner. Konsesjoner er den vanligste formen for offentlig-privat samarbeid. Fra norsk side har en gitt innspill til prosessen.

Neste trinn

Danmark vil gi høy prioritert til arbeidet med direktivet om offentlige anskaffelser under sitt formannskap i EUs råd denne våren. Fra norsk side vil en aktivt gi innspill til arbeidet i EUs råd og i Europaparlamentets komité for indre marked og forbrukerbeskyttelse (IMCO). Siktemålet er at forhandlingene blir sluttført og forslagene vedtatt i løpet av 2012. I alle utkastene til direktiv foreslås ikrafttredelse 30. juni 2014, det vil si at landene har implementert og iverksatt regelverket innen dette tidspunktet. Vi går dermed inn i et spennende 2012 med offentlige anskaffelser høyt på dagsorden i EU.

Av EU-delegasjonens
konkurranseråd Geir Bekkevold,
arbeids – og sosialråd Jacob Hanssen,
finansråd Tor Lande,
forvaltningsråd John S. Engstrøm
post og teleråd Willy Jensen,
transportråd Olav Grimsbo,
energiråd Bjørn Ståle Haavik
spesialrådgiver Helge Sønneland,
utdanningsråd Ingeveig Astad,
justisråd Hanne Messel og
næringsråd Per Mannes (koordineringsansvar)